

Onderwerp Realisatie instandhouding openbaar primair (speciaal) onderwijs 2019	
Nummer	2020/883591
Portefeuillehouder	Botter, J.
Programma/beleidsveld	1.1 Onderwijs en sport
Afdeling	JOS
Auteur	Out-Schipper, I.
Telefoonnummer	023-5113486
Email	i.out@haarlem.nl
Kernboodschap	Spaarnesant heeft het jaarverslag 2019 ter kennisname ingediend. De gemeenteraad is als extern toezichthouder van het openbaar primair onderwijs bevoegd conform de Wet op Primair Onderwijs om, op grond van het jaarverslag 2019, vast te stellen dat de stichting voldoende openbaar primair (speciaal) onderwijs in 2019 in Haarlem heeft gerealiseerd.
Behandelveorstel voor commissie	De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	- Realisatie instandhouding openbaar primair onderwijs 2018 (2019/815718), zoals tijdens de gemeenteraadsvergadering van 19 december 2019 is vastgesteld. - Koersplan 2017-2020 Spaarnesant (2017/220508) waarover Spaarnesant op 20 april 2017 een toelichting aan de raadscommissie Samenleving heeft gegeven.
Besluit College d.d. 10 november 2020	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,

Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: Vast te stellen dat, op grond van het jaarverslag 2019 van Stichting Spaarnesant, deze Stichting voldoende openbaar primair (speciaal) onderwijs in 2019 in Haarlem heeft gerealiseerd. de griffier, de voorzitter,
--	--

1. Inleiding

Conform de Wet op Primair Onderwijs inzake de instandhouding van het openbaar onderwijs, de statuten van Stichting Spaarnesant en het raadsbesluit van 13 maart 2014 (kenmerk 2013/376077) is de gemeenteraad bevoegd vast te stellen dat deze stichting de instandhouding van voldoende openbaar primair (speciaal) onderwijs in Haarlem in 2019 heeft gerealiseerd. Deze vaststelling geschiedt op grond van het jaarverslag 2019 van het schoolbestuur Spaarnesant. Het jaarverslag 2019 (2020/1045735) is door Spaarnesant ter kennisname ingediend.

In de raadscommissie van 14 juni 2018 is besloten dat de gemeenteraad als extern toezichthouder voortaan eenmaal per jaar op basis van het jaarverslag van het openbaar primair onderwijs, zal vaststellen of deze Stichting voldoende openbaar primair (speciaal) onderwijs in Haarlem verzorgt.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Vast te stellen dat, op grond van het jaarverslag 2019 van Stichting Spaarnesant, deze Stichting voldoende openbaar primair (speciaal) onderwijs in 2019 in Haarlem heeft gerealiseerd.

3. Beoogd resultaat

Het in standhouden van voldoende openbaar primair (speciaal) onderwijs.

4. Argumenten

4.1. Openbaar primair (speciaal) onderwijs is in 2019 gerealiseerd.

De instandhouding van het openbaar primair onderwijs past binnen programma 1 'Maatschappelijke participatie' van de programmabegroting 2019. In beleidsveld 1.1. 'Onderwijs en Sport' is de volgende doelstelling verwoord: 'Meer kansen voor de jeugd om een goede schoolloopbaan, vanaf

de voorschoolse periode tot en met het voortgezet onderwijs'. Spaarnesant draagt hieraan bij met het openbaar primair (speciaal) onderwijs.

4.2 Uitvoeren van openbaar primair (speciaal) onderwijs vindt verantwoord plaats.

Spaarnesant verzorgt het openbaar primair (speciaal) onderwijs in Haarlem. In het schooljaar 2019-2020 hebben 6.907 leerlingen (teldatum 1 oktober 2019) openbaar primair (speciaal) onderwijs gevolgd.

Het jaarverslag is in de zomerperiode ter kennisname ingediend. Op 22 oktober 2020 is op bestuurlijk niveau met het schoolbestuur over het jaarverslag 2019 gesproken, waarbij de volgende onderwerpen aan de orde zijn geweest:

- Het jaarverslag 2019 in verband met de realisatie van het openbaar primair onderwijs in 2019
- Het meerjarenperspectief in relatie tot de continuïteit van het openbaar primair onderwijs van Spaarnesant
- Ontwikkelingen op rijksniveau en in Haarlem, zoals de kansengelijkheid in het onderwijs en het werken aan toekomstbestendig onderwijs
- De wezenskenmerken van het openbaar onderwijs
- Partnerschap in de regio, waaronder de samenwerking met andere schoolbesturen

4.3 Het jaarverslag 2019 geeft een verantwoord financieel overzicht.

Het jaarverslag 2019 inclusief de jaarrekening bevat een financiële verantwoording over het kalenderjaar 2019, waarbij een transparant beeld van de grootte, de samenstelling van het vermogen per 31 december 2019 en het resultaat over 2019 gegeven wordt. De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. De accountant van Spaarnesant heeft op grond van de getrouwheid en rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Het jaarverslag in beeld 2019 is een visuele weergave op hoofdlijnen van het jaarverslag 2019.

In het jaarverslag wordt stilgestaan bij het strategische beleid, waaronder de missie, de visie, het onderwijsaanbod en de onderwijskwaliteit, passend onderwijs, het plaatsingsbeleid primair onderwijs, maatregelen met betrekking tot het lerarentekort en de dialoog met de omgeving. Ook worden de werkzaamheden van de raad van toezicht en het bestuur beschreven. De verantwoording van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad is opgenomen.

De wezenskenmerken van het openbaar onderwijs zijn niet expliciet in het jaarverslag 2019 verwoord, omdat deze in het kader stellende Koersplan 2017-2020 van Spaarnesant (2017/220508) zijn genoemd. Spaarnesant geeft aan haar onderwijs op deze grondslag ingericht te hebben. In het strategisch beleid "Koersplan 2017-2020" wordt ook de missie, de onderwijsvisie en ontwikkelingen hieromtrent beschreven. Het Koersplan is met één jaar verlengd en loopt tot en met 2021, mede omdat de schoolbestuurder voorstander is van een intern interactief proces om tot een volgend koersplan te komen en onder de coronamaatregelen niet optimaal te organiseren is. De ambities in het huidige Koersplan zijn nog steeds actueel. Op basis van het Koersplan, dat richting geeft aan de

onderwijskwaliteit, is een intern auditsysteem ontwikkeld. De basisscholen voeren jaarlijks een zelfevaluatie uit aan de hand van een gemeenschappelijk referentiemodel in verband met de te maken schoolplannen.

De jaarrekening 2019 van Spaarnesant wordt afgesloten met een negatief resultaat van € 1.634.000. In de begroting 2019 was rekening gehouden met een negatief resultaat van € 1.811.000. Er is derhalve sprake van een voordelig verschil van € 177.000. Dit voordelig verschil wordt verklaard door het door de rijksoverheid ophogen van de lumpsum vergoeding à € 3,4 miljoen, een hogere detacheringsvergoeding voor personeel bij de integrale kindcentra en een retourontvangst van een vergoeding AWBZ voor gemaakte kosten in voorgaande jaren. Tegenover deze hogere vergoedingen staan ook hogere personeelslasten à € 3,5 miljoen door bijvoorbeeld de cao-afspraken in het lopende begrotingsjaar die bij het opstellen van de begroting nog niet bekend waren.

Het negatieve resultaat over 2019 is ten laste van de reserves gebracht. Deze bedraagt per ultimo 2019 circa € 10,1 miljoen. Ten opzichte van de stand per ultimo 2018 van € 11,8 miljoen is er sprake van afname van circa € 1,7 miljoen. Deze afname wordt veroorzaakt door de keuze van Spaarnesant om zoveel mogelijk middelen ten gunste van het primair onderwijsproces in te zetten.

Er is sprake van een geïntegreerd kwaliteits- en financieel toezicht door de inspectie van het Onderwijs. Dit betekent dat een eventuele overschrijding van de signaleringswaarde voortaan door de Inspectie van het Onderwijs in haar toezicht meegenomen wordt, indien er sprake is van onvoldoende onderwijskwaliteit op een school. In dit geval kan de Inspectie van het Onderwijs het betreffende schoolbestuur op inzet van haar eigen middelen ten behoeve van het primair onderwijsproces aanspreken. Hiernaast toetst de Inspectie voor het Onderwijs eens in de vier jaar of alle leerlingen onderwijs van voldoende kwaliteit krijgen en scholen voldoen aan de wet- en regelgeving. Omdat het schoolbestuur hiervoor verantwoordelijk is begint en eindigt het toezicht van de Inspectie bij het schoolbestuur. Jaarlijks maakt de Inspectie een analyse van iedere school op basis van de informatie die de inspectie heeft over het bestuur en de hieronder vallende scholen.

Uit de jaarrekening blijkt dat de solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit goed zijn en ruim binnen de geldende bandbreedte in het primair onderwijs liggen. Ook het weerstandsvermogen, dat de relatie tussen het eigen vermogen en de totale baten aangeeft, is ruim voldoende.

4.4 Continuïteitsparagraaf geeft een doorkijk op basis van de meerjarenraming 2019 – 2022.

In het jaarverslag is conform de rijksregeling jaarverslagen onderwijs de 'continuïteitsparagraaf' opgenomen. In het jaarverslag wordt niet alleen gerapporteerd over het kalenderjaar 2019 maar ook aandacht besteed aan de continuïteit van de schoolorganisatie in de toekomst. De continuïteitsparagraaf geeft duidelijk inzicht in de ontwikkelingen van de exploitatie voor het jaarverslag en minimaal drie opeenvolgende jaren.

Uit de meerjarenraming blijkt dat Spaarnesant met ingang van 2019 een gerealiseerd tekort heeft

van € 1,6 miljoen en voor 2020 een exploitatietekort van € 1,4 miljoen. Voor de jaren 2021 en 2022 wordt een sluitende begroting verwacht. Het exploitatietekort in 2019 en 2020 wordt veroorzaakt doordat Spaarnesant er bewust voor kiest om in deze twee jaren extra te investeren in de kwaliteit van het onderwijs, personeel en huisvesting. Bij personeel gaat het bijvoorbeeld over de werkdrukverlaging. Ook wordt geïnvesteerd in ICT-onderwijs, waaronder de aanschaf van digitale apparaten en versterking van de digitale vaardigheden van het personeel. Hierdoor kan bij het lesgeven goed ingespeeld worden op gedifferentieerde leerbehoeften van kinderen in de klas.

Uit de gecomprimeerde balans blijkt dat de reserves ultimo 2022 naar verwachting € 8,7 miljoen zullen bedragen. Spaarnesant geeft aan dat een reserve van € 9,65 miljoen voldoende is voor een bestuur met de omvang van Spaarnesant. Op basis van de meerjarenraming kunnen de reserves ultimo 2022 iets onder de noodzakelijk geachte buffer van € 9,65 miljoen uitkomen. In het bestuurlijk overleg heeft de schoolbestuurder aangegeven dat dit een verantwoorde keuze is zonder risico's. Spaarnesant volgt het verloop van de reserves nauwlettend en zal, indien noodzakelijk, de geraamde extra investeringen temporiseren, zoals uitbreiding van het ICT en het uitrollen van LED-verlichting in alle schoolgebouwen.

Er is een risicoanalyse gemaakt die aansluit op het koersdocument 2017-2021, die gelijktijdig met een nieuw koersplan wordt uitgevoerd. Op basis van deze analyse zijn beheersmaatregelen genomen om risico's zoveel mogelijk te beperken. Jaarlijks wordt beoordeeld of een tussentijdse aanpassing van de risicoanalyse en beheersmaatregelen moet plaatsvinden. In 2021 wordt wederom bekeken of Spaarnesant haar beheersmaatregelen op de juiste risico's heeft afgestemd en synchroon loopt met het dan op te stellen nieuwe koersdocument.

Eén risico is de krapte op de arbeidsmarkt. Om dit risico te verminderen intensificeert Spaarnesant de werving van nieuwe leerkrachten en trekt samen met andere schoolbesturen hierin op in het Regionaal Transfer Centrum de Beurs. Het RTC is zowel een gezamenlijke vervangingspool van personeel als wervingsinstrument voor nieuw personeel. De krapte op de werkvloer is voelbaar en leidt tot toename van de werkdruk bij het huidige personeel. Door het starten van een kweekvijver met nieuwe leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel en (vervolg)opleidingen op school zet Spaarnesant in op het behouden en werven van leerkrachten. Deze krapte geldt ook voor de functies van (locatie)directeuren en adjunctdirecteuren. Spaarnesant heeft inmiddels een intern opleidingstraject gestart opleiden en heeft aandacht voor het goed positioneren van de directiefuncties.

Spaarnesant heeft een werkdrukonderzoek in 2019 uitgevoerd en heeft ook in het verslagjaar naast de extra rijksmiddelen hiervoor ook vanuit de eigen reserves middelen beschikbaar gesteld. Elke school bepaalt zelf hoe de toegekende werkdrukmiddelen ingezet worden. Hiernaast heeft elke school een plan klaarliggen in geval leerkrachten tijdelijk wegens privéomstandigheden zoals ziekte vervangen moeten worden.

Een tweede risico betreft de instabiliteit in de lumpsumfinanciering voor personele en materiële kosten. Door behoedzaam te begroten wordt dit risico beperkt. Spaarnesant hanteert hierbij als

uitgangspunt dat de baten en lasten een gelijke prijsontwikkeling hebben. In het bestuurlijk gesprek kwam maar voren dat Spaarnesant circa € 0,6 miljoen minder lumpsumvergoeding ontvangt door de invoering van een nieuwe bekostigingssystematiek op het gebied van onderwijsachterstanden van rijkswege. Spaarnesant zet bij de desbetreffende scholen in op het efficiënter werken in één organisatie, waardoor de onderwijskwaliteit op scholen geborgd blijft.

Een derde risico gaat over de leerlingengroei. Spaarnesant houdt rekening met de groei van het aantal leerlingen, omdat er in de komende jaren veel nieuwe woningen in Haarlem gebouwd worden. Hierdoor kunnen ook gezinnen verhuizen naar andere wijken. Door deze factoren is het moeilijker om de mate van groei bij alle scholen goed te voorspellen, omdat scholen pas een half jaar vooraf weten welke leerlingen geplaatst worden. Door het moeilijker kunnen inschatten van de groei van het aantal leerlingen en de bekostigingswijze van deze groei door de rijksoverheid houdt Spaarnesant hiervoor een risicobuffer in de reserves aan.

Een vierde risico heeft betrekking op een aantal renovatie- en uitbreidingsprojecten in 2019 en verder, waarbij sprake kan zijn van financiële tegenvallers. Deze worden opgevangen door verschuiving in het huidige meerjarenonderhoudsplan 2017-2026 van Spaarnesant. Ook worden deze risico's beheerst door bij het aangaan van overeenkomsten afspraken te maken over wie voor welke kosten verantwoordelijk is. Ondanks de marktontwikkelingen en schaarste aan materialen zijn verreweg de meeste plannen à circa € 2,4 miljoen van de begrote € 2,7 miljoen uitgevoerd.

4.5 Spaarnesant is een financieel gezonde organisatie.

Uit het jaarverslag wordt duidelijk dat Spaarnesant een financieel gezonde organisatie is. De meerjarenbegroting laat zien dat Spaarnesant over voldoende reserves beschikt om ingeval zich een risico of een calamiteit voordoet, de gevolgen hiervan incidenteel te kunnen opvangen.

4.6 Spaarnesant schetst een aantal ontwikkelingen.

In het jaarverslag 2019 wordt stilgestaan bij het masterplan van Spaarnesant waarin duurzaamheidsmaatregelen zijn opgenomen, zoals een besparing op gasverbruik en het scheiden van papier van het restafval. Er is ook sprake van afvalscheiding met 11 andere schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs uit Haarlem en Haarlemmermeer. Hiernaast wordt in samenwerking met de gemeente Haarlem en alle Haarlemse scholen voor primair en voortgezet onderwijs een project uitgevoerd om het bewustwordingsproces van leerlingen te vergroten. Spaarnesant is ambassadeur van de Green Deal Scholen, die tot doel heeft schoolbesturen te informeren en te ondersteunen bij het verduurzamen van scholen.

In de eerste periode van corona hebben scholen leerlingen van ouders in vitale beroepen en leerlingen in kwetsbare thuissituaties op school opgevangen. Er is in dit kader intensief samengewerkt met externe partners, zoals de gemeente en het Leerplein, het samenwerkingsverband po, het CJG en jeugdhulppartners. Op deze manier zijn alle leerlingen continu in beeld gebleven.

In deze en de tweede coronaperiode volgen de ontwikkelingen in het onderwijsproces zich snel op, zoals bijvoorbeeld de professionalisering in de digitale vaardigheden bij alle leerkrachten. Ook zet het schoolbestuur in op het goed kunnen inspelen van het onderwijs op veranderende omstandigheden, zoals covid-19. Bij het toekomstbestendiger inrichten van het onderwijs wordt ook een andere actuele manier van het volgen van leerontwikkelingen van leerlingen meegenomen. Hierover wordt binnen Spaarnesant inmiddels volop nagedacht.

Spaarnesant geeft in haar jaarverslag aan ook de relatie met ouders belangrijk te vinden en werkt op alle scholen aan een open schoolklimaat. Ouders worden veel meer dan voorheen bij het leerproces en de ontwikkelingen van hun kind betrokken. Hierdoor wordt het educatief partnerschap tussen school en ouders versterkt.

Hiernaast geeft zij aan belang te hechten aan efficiënte afstemming en samenwerking tussen (passend) onderwijs, Centrum voor Jeugd en Gezin en jeugdhulpinstellingen om voor leerlingen met ondersteunings- en zorgvraag bijvoorbeeld integrale onderwijs-zorgarrangementen te organiseren.

Spaarnesant geeft in het bestuurlijk gesprek aan dat zij kansengelijkheid voor alle leerlingen belangrijk vindt. Zij vindt dat ieder kind recht heeft op goed onderwijs en voor hen ook toegankelijk is. Kansengelijkheid is een van de thema's van de Lokale en Regionale Educatieve Agenda 2019-2023 ([2019/952025](#)). Ook heeft Spaarnesant, samen met Dunamare in het kader van het vergroten van kansengelijkheid en op verzoek van de andere schoolbesturen primair en voortgezet onderwijs, de mogelijkheden naar een brede onderwijsvoorziening voor 10- tot 14-jarigen in Haarlem onderzocht. Dit vanuit de gedachte dat een uitgestelde keuze voor kinderen een beter onderwijsconcept zou zijn. Verdere ontwikkeling hiervan is geparkeerd, omdat er nu nog geen groot draagvlak onder de schoolbesturen en scholen is. Spaarnesant zet nu in op een betere voorbereiding en overdracht van leerlingen vanuit het basisonderwijs naar de VO-scholen. Ook neemt zij deel aan de gesprekken met de schoolbesturen voortgezet onderwijs om te kijken hoe afstroom van leerlingen in het voortgezet onderwijs verminderd kan worden.

Spaarnesant informeert de gemeente in het bestuurlijk overleg dat zij met subsidie van het Ministerie van OCW en in samenwerking met het Stedelijk Gymnasium leerlingen van vijf basisscholen in Schalkwijk en Oost kennis laat maken met gymnasiaal onderwijs.

4.7 De Inspectie van het Onderwijs kent bijna alle scholen van Spaarnesant een basisarrangement toe.

Bijna alle basisscholen van Spaarnesant hebben een basisarrangement van de Inspectie van het Onderwijs met de waardering voldoende ontvangen. Als een school aan de basiskwaliteit voldoet, dan krijgt de school van de onderwijsinspectie het oordeel voldoende.

Drie scholen van Spaarnesant, De Piramide, De Peppelaer en Bos & Vaart hebben van de Inspectie de waardering goed gekregen. Eén basisschool De Cirkel heeft een onvoldoende beoordeling van de Inspectie voor het Onderwijs. Op deze school is sprake van intensieve verbetertrajecten onder begeleiding van externe deskundigen. Het vanwege corona uitgestelde herstelbezoek vindt in november plaats.

4.8 Spaarnesant neemt deel aan lokale en regionale samenwerkingsvormen.

Spaarnesant neemt deel aan lokale samenwerkingsvormen. Zo is Spaarnesant convenantspartner van de Lokale Educatieve Agenda (L.E.A.) en participeert in L.E.A.-werkgroepen waaronder Voor- en Vroegschoolse Educatie, schoolgebonden schakelklassen, onderwijshuisvesting en -financiën en de regiegroep L.E.A.. Ook werkt zij nauw samen met peuterspeelzalen en kinderopvangorganisaties, de uitvoerders van Voor- en Vroegschoolse educatie en de Jeugdgezondheidszorg. Voorts is zij betrokken bij de Verwijsindex voor Risicjongeren en partner in School-in-de-Wijk. Op regionaal niveau is Spaarnesant lid van samenwerkingsvormen, waaronder het Samenwerkingsverband passend onderwijs Zuid Kennemerland en werkt samen met die in de aangrenzende regio's. Ook is zij lid van het Regionaal Besturenoverleg Onderwijs (R.B.O.) met de Regionale Educatieve agenda (R.E.A.). Spaarnesant participeert in dit kader onder meer in werkgroepen met betrekking tot de overgang po – vo en de agendacommissie van het R.B.O..

5. Risico's en kanttekeningen

Geen.

6. Uitvoering

Stichting Spaarnesant verzorgt het openbaar primair (speciaal) onderwijs in Haarlem.

7. Bijlagen

- bijlage A: Jaarverslag 2019 Stichting Spaarnesant
- bijlage B: Jaarverslag in beeld 2019 Spaarnesant
- bijlage C: Accountantsverklaring jaarverslag 2019 Spaarnesant